

Titulació	Tipus	Curs
Llengua i Literatura Espanyoles	OT	3
Llengua i Literatura Espanyoles	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Lourdes Aguilar Cuevas

Correu electrònic: lourdes.aguilar@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Com que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i a les obligatòries, que ha adquirit les competències bàsiques, haurà de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit en llengua castellana. Per aquest motiu, les errades ortogràfiques i d'expressió que pugui cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final (descompte de 0,25 per errada en les proves d'avaluació).

Les activitats pràctiques i els treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, en cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen comportarà, automàticament, la qualificació de suspens (0).

Així mateix, es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. Tot i això, el professor de l'assignatura pot donar normes específiques, en el cas que ho consideri necessari.

Objectius

L'assignatura té com a objectiu conèixer les característiques lingüístiques de l'espanyol d'Amèrica en el context general de la llengua espanyola. Un cop cursada, els estudiants seran capaços d'identificar les principals variants americanes de l'espanyol, descriure els trets particulars de cadascuna d'elles i reconèixer exemples concrets, tant textuals com orals. També podran caracteritzar la situació sociolingüística dels diferents països americans i els contactes que l'espanyol hi manté amb altres llengües, amb l'impacte en la identitat cultural dels parlants. L'enfocament de l'assignatura és fonamentalment sincrònic, però s'inclouen al temari alguns aspectes històrics que han donat forma a les diferents varietats, així com les teories que s'han formulat per explicar les particularitats de les variants americanes enfront de les de l'espanyol europeu.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, diatòpica, semàntica i pragmàtica).
- Analitzar les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua espanyola, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Assessorar organitzacions i institucions sobre qüestions lingüístiques o literàries.
- Demostrar el coneixement normatiu de la llengua espanyola i el seu domini en totes les seves aplicacions a l'àmbit acadèmic i professional.
- Identificar les característiques lingüístiques dels diferents períodes en l'evolució de la llengua espanyola.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Utilitzar les eines digitals i les fonts documentals específiques per a la captació i l'organització d'informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir tècniques i mètodes d'anàlisi lingüístiques relacionades amb la variació.
2. Analitzar les desigualtats degudes al sexe o al gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement historicosocial.
3. Aplicar els coneixements i usos metodològics propis de l'anàlisi del discurs i de la pragmàtica per interpretar textos i intencions comunicatives i argumentar en conseqüència.
4. Aprendre a utilitzar la terminologia lingüística relacionada amb la norma i la variació de manera precisa.
5. Aprendre les habilitats necessàries per fer l'anàlisi discursiva de textos orals i escrits.
6. Comunicar fent un ús no sexista del llenguatge.
7. Conèixer d'una manera teoricopràctica la diversitat lingüística de l'espanyol.
8. Conèixer els fenòmens lingüístics en funció de la variabilitat social, geogràfica i estilística de la llengua espanyola i saber relacionar-los amb la normativa.
9. Conèixer les varietats geolèctals actuals de l'espanyol al món, amb especial atenció a les varietats sociolingüístiques de l'espanyol a Amèrica.
10. Descriure i analitzar la variació pragmàtica tenint en compte la comunicació verbal, paraverbal i no verbal.
11. Fer servir l'anàlisi del discurs per efectuar un posicionament crític davant de diversos usos lingüístics socials (discurs del poder, discurs de gènere i sexisme, etc.).
12. Formar-se en el coneixement de tècniques i mètodes d'anàlisi lingüística dialectal per a aplicar-les en l'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua espanyola.
13. Identificar diferents perspectives teoricometodològiques en l'anàlisi del discurs.
14. Manejar les bases de dades i fonts o materials d'Internet per a l'anàlisi de la variació lingüística de l'espanyol.
15. Reconèixer els processos dels canvis lingüístics.
16. Relacionar la norma lingüística amb altres disciplines gramaticals.
17. Resoldre problemes de la llengua espanyola i fer anàlisi i comentaris lingüístics en una perspectiva tant sincrònica com historicocomparativa.
18. Ser capaç de resoldre problemes propis de l'anàlisi del discurs en situacions lingüístiques professionals (comunicació política, campanyes electorals, interacció en l'empresa, ensenyament de llengües, etc.).
19. Ser tolerant amb la diversitat i la riquesa lingüístiques.
20. Situar els canvis lingüístics en el seu context cronològic.
21. Valorar la importància de la norma panhispànica en el context internacional.

Continguts

1. L'espanyol d'Amèrica i la norma hispànica: concepte de panhispanisme. Presència de la política lingüística panhispànica en les obres acadèmiques.
2. Projectes sobre la variació lingüística en espanyol: atles lingüístics i atles orals d'Amèrica.
3. La situació sociolingüística a l'Amèrica hispana. Les llengües d'Amèrica Llatina: diversitat lingüística en risc d'extinció. Els contactes entre la llengua espanyola i les llengües indígenes d'Amèrica Llatina.
4. L'espanyol com a llengua d'herència i la situació dels parlants d'herència de l'espanyol a Europa. Pervivència/ús de les llengües indígenes d'Amèrica Llatina en contextos de parla espanyola.
5. L'espanyol als/dels Estats Units. Varietats hispàniques als Estats Units. La presència de l'anglès en els dialectes hispànics dels Estats Units. L'espanyol: fusió lingüística i cultural.
6. Les hipòtesis sobre la formació de l'espanyol d'Amèrica. Breu història de l'expansió de l'espanyol a Amèrica (segles XV, XVI i XVII).
7. Expansió de l'espanyol a Amèrica (segles XVIII, XIX i XX). Fragmentació i unitat.
8. Zones dialectals en l'espanyol d'Amèrica: principals varietats.
9. Fonètica i fonologia de l'espanyol d'Amèrica.
10. Morfosintaxi de l'espanyol d'Amèrica.
11. Lèxic de l'espanyol d'Amèrica.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòrico-pràctiques	62	2,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Tipus: Supervisades			
Tutories programades	15	0,6	4, 6, 7, 9, 14, 16, 19, 21
Tipus: Autònomes			
Preparació de classes i proves	65	2,6	4, 6, 7, 9, 14, 16, 19, 21

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tota classe de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades per les professores dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi lingüística.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.
- Activitats d'avaluació (5%). L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita presencial	35%	2,5	0,1	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Prova escrita presencial	35%	2,5	0,1	1, 4, 6, 7, 8, 9, 14, 16, 17, 19, 21
Treball de curs individual o en equip	30%	3	0,12	6, 7, 9, 14, 16, 19, 21

Per a l'avaluació final es tindrà en compte la redacció d'un treball de curs individual o en equip (30%), i dues proves escrites presencials (35% cadascuna).

Per aprovar l'assignatura, la nota final ha de ser com a mínim un 5, un cop s'hagi aplicat la suma dels percentatges.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

L'estudiant que hagi fet o s'hagi presentat a més d'aquest 30% de les activitats d'avaluació serà avaluat, aplicant en cada cas la ponderació prevista.

Pel que fa a la recuperació, segons la normativa, tenen dret a participar-hi els estudiants que hagin realitzat prèviament 2/3 parts de les activitats d'avaluació. Per poder anar a recuperar, han d'haver obtingut una nota ponderada mínima de 3,5 o més.

Observacions

En el cas de l'expressió escrita, s'entén que l'estudiant redacta paràgrafs i textos amb contingut ple. Les faltes d'ortografia, la puntuació i l'estructura del discurs penalitzaran (-0,25 per falta).

Es considera que es coneixen les normes generals de presentació i lliurament d'un treball acadèmic.

Irregularitats en les activitats d'avaluació

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA)

En aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà de: (i) identificar quines parts han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït el procés i el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestetat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Proves avaluables i procediment de revisió

En començar el curs s'explicaran tant la metodologia de l'assignatura com les proves avaluables. Més endavant es proporcionaran orientacions concretes per a cada prova. Les pautes amb la descripció detallada del contingut de les activitats avaluables, els criteris específics per a avaluar-les i les dates de lliurament podran consultar-se en l'espai docent virtual de l'assignatura.

El procediment de revisió variarà en funció del tipus de prova i s'anunciarà oportunament.

Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, mal ús de la IA, etc.) no són recuperables.

El calendari de proves s'exposarà la primera setmana del curs a l'espai virtual de l'assignatura.

Avaluació única

L'avaluació única suposa una única data d'avaluació, però no una única activitat d'avaluació. L'avaluació única constarà de les següents activitats: el lliurament del treball de curs (30%), i dues proves escrites presencials (35% cadascuna). Tot tindrà lloc un únic dia, que s'anunciarà conjuntament amb el calendari de proves la primera setmana del curs a l'espai virtual de l'assignatura.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada.

Bibliografia

Águila Escobar, Gonzalo. (2016). Del español del norte al panhispanismo: un viaje transatlántico de ida y vuelta. *Revista Letral*, (16), 121-129.

Aleza Izquierdo, Milagros, & Enguita Utrilla, José María (Coords.). (2010). *La lengua española en América. Normas y usos actuales*. Valencia: Universitat de València.

Alonso, Amado. (1953). *Estudios lingüísticos. Temas hispanoamericanos*. Madrid: Gredos.

Alvar, Manuel (Ed.). (1996). *Manual de dialectología hispánica. El español de América*. Barcelona: Ariel.

Alvar, Manuel. (2000). *América. La lengua*. Valladolid: Universidad de Valladolid.

Asociación de Academias de la Lengua Española (ASALE). (2010). *Diccionario de americanismos*. Madrid: Santillana.

Centro Virtual Cervantes. (s. f.). *Congresos de la lengua*. <http://congresosdelalengua.es/>;
<http://cvc.cervantes.es/obref/congresos>

Cestero Mancera, Ana María, Molina Martos, Isabel, & Paredes García, Florentino. (2006). *Estudios sociolingüísticos del español de España y América*. Madrid: Arco Libros.

Eckkrammer, Eva Martha (Ed.). (2021). *Manual del español en América*. Berlín: De Gruyter.

Frago, Juan Antonio, & Franco, Mariano. (2001). *El español de América*. Cádiz: Universidad de Cádiz.

García Mouton, Pilar. (2003). *El español de América*. Madrid: CSIC.

Granda, Germán de. (1994). *Español de América, español de África y hablas criollas hispánicas: Cambios, contactos y contextos*. Madrid: Gredos.

Haensch, Günther. (2001a). Español de América y español de Europa (1ª parte). *Panace@*, 2(6), 63-72.
http://www.medtrad.org/panacea/IndiceGeneral/n6_G_Haensch.pdf

Haensch, Günther. (2001b). Español de América y español de Europa (2ª parte). *Panace@*, 2(7), 37-64.
http://www.medtrad.org/panacea/IndiceGeneral/n7_G_Haensch7.pdf

Hualde, José Ignacio, Olarrea, Antxon, & O'Rourke, Erin (Eds.). (2012). *The handbook of Hispanic linguistics*. Oxford: Wiley-Blackwell.

Lipski, John M. (1994). *El español de América*. Madrid: Cátedra.

Lynch, Andrew (Ed.). (2019). *The Routledge handbook of Spanish in the global city*. Abingdon and New York: Routledge.

López García, Ángel. (2020). Monocentrismo y policentrismo en la lengua española. En W. Nowikow, A. M. López González, M. Pawlikowska, M. Baran & W. Sobczak (Eds.), *Lingüística hispánica teórica y aplicada. Estudios léxico-gramaticales, didácticos y traductológicos* (pp. 185-205). Łódź-Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/8220-201-4.14>

Malmberg, Bertil. (1992). *La América hispanohablante: unidad y diferenciación del castellano*. Madrid: Istmo.

Medina López, Javier. (2002). *Lenguas en contacto* (Cuadernos de Lengua Española, Núm. 47). Madrid: Arco Libros.

Montrul, Silvina, & Polinsky, Maria (Eds.). (2021). *The Cambridge handbook of heritage languages and linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Moreno de Alba, José G. (1988). *El español en América*. México: Fondo de Cultura Económica.

Moreno de Alba, José G. (2007). *Introducción al español americano*. Madrid: Arco Libros.

Moreno-Fernández, Francisco, & Caravedo, Rocío. (2022). *Dialectología hispánica*. En *The Routledge handbook of Spanish dialectology*. Routledge.

Moreno Fernández, Francisco. (2017). *Las variedades de la lengua española y su enseñanza*. Madrid: Arco Libros.

Muñoz-Basols, Javier, Moreno, Nina, Taboada, Inma, & Lacorte, Manel. (2017). *Introducción a la lingüística hispánica actual: teoría y práctica*. Nueva York: Routledge.

Palacios, Azucena (Coord.). (2008). *El español en América. Contactos lingüísticos en Hispanoamérica*. Barcelona: Ariel.

Ramírez Luengo, José Luis. (2007). *Breve historia del español de América*. Madrid: Arco Libros.

Vaquero, María. (1996a). *El español de América I. Pronunciación*. Madrid: Arco Libros.

Vaquero, María. (1996b). *El español de América II. Morfosintaxis y léxico*. Madrid: Arco Libros.

Programari

No és necessari cap programari en específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt